

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

בפני כב' השופט רמי אמיר

המערער רישר וירוס
ע"י ב"כ עו"ד ברק אונגר ועו"ד הגב' אלמוג

נגד

המשיבה ניקול ליבוטון
ע"י ב"כ עו"ד אייל אורטל

פסק דין

1

2

3 כיצד יש לפרש את התיבה "הפסק הוא בר-ביצוע במדינה בה הוא ניתן" שבסעיף 3(4)
4 לחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958 (להלן: "החוק" או "חוק האכיפה")?
5 זוהי השאלה המשפטית העומדת להכרעה בערעור זה.

6

7

הרקע העובדתי וההליכים בבית משפט קמא

8

9 1. המשיבה זכתה בשנת 1996 בפסק דין כספי נגד המערער במסגרת תובענה
10 שהגישה נגדו בבית משפט בצרפת, ופסק הדין נעשה לחלוט (להלן: "פסק
11 החוץ").

12 בחלוף השנים, משהמערער לא פרע את חובו הפסוק, ולאחר שהמשיבה איתרה
13 את המערער בישראל, ולטענתה אף איתרה נכסים שלו כאן - פנתה המשיבה
14 בשנת 2009 לבית משפט השלום בנתניה בתובענה לאכיפת פסק החוץ (ת.א.
15 2612-06-09).

16

17 2. במהלך הדיון בבית משפט קמא נחלקו הצדדים במספר עניינים, בין היתר
18 בשאלת קיומו של התנאי המוקדם לאכיפת פסק החוץ בישראל, הקבוע בסעיף
19 3(4) לחוק – היותו של הפסק בר-ביצוע במדינה בה הוא ניתן.

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

1 ברקע המחלוקת עומדים הליכים של חדלות פירעון שהתנהלו נגד המערער
2 בצרפת לאחר מתן פסק החוץ ובטרם הגשתה של תביעת האכיפה, החלטות
3 שיפוטיות שניתנו באותם הליכי חדלות פירעון, וההשלכה האפשרית של דברים
4 אלו על סוגיית האכיפות של פסק החוץ.
5 שני הצדדים הגישו חוות דעת מומחים לעניין הדין הצרפתי באשר לשאלת
6 האכיפות של פסק החוץ בצרפת (המדינה בה ניתן הפסק), שהרי דין זר דינו
7 כעובדה והוא טעון הוכחה באמצעות מומחה לדין הזר.
8 המומחים נחלקו בדעותיהם, ולכן הסכימו הצדדים כי בית משפט קמא ימנה
9 מומחה מכריע לשאלת הדין הצרפתי בשאלת האכיפות, וכך נעשה.
10 בית משפט קמא מינה את עו"ד בן-עזרא כמומחה מטעמו, והמומחה נתן חוות
11 דעת ואף השיב לשאלות הבהרה.
12
13 3. המומחה הממונה בחן את הליכי חדלות הפירעון בעניינו של המערער בצרפת,
14 וקבע כי אכן בשנת 1997 ניתן פסק דין המקפיא את כל ההליכים נגד החייב,
15 וכי בהמשך בשנת 1999 ניתן פסק דין המסיים את הליכי חדלות הפירעון תוך
16 שהותיר את הקפאת ההליכים על כנה (בכפוף לחריגים שלא הוכחו בענייננו).
17 המומחה קבע, כי בעת הגשת בקשת האכיפה בישראל בשנת 2009, לא היה
18 ניתן לאכוף את פסק החוץ **בצרפת** בשל הליכי חדלות הפירעון ואופן הפסקתם;
19 ואולם כי לפי הדין הצרפתי, פסק החוץ היה אכיף כל אותה עת ביחס לנכסי
20 החייב **מחוץ לצרפת**, ובכלל זה בישראל.
21 המומחה ציין כי הקפאת ההליכים בדין הצרפתי היא טריטוריאלית, ולכן
22 אינה מונעת את האכיפה במדינות אחרות מחוץ לצרפת, אלא אם כן המדינה
23 האחרת אימצה בהחלטה שיפוטית את פסק הדין של חדלות הפירעון (מה שלא
24 היה בענייננו).
25 עוד ציין המומחה, כי לפי החוק הצרפתי – החלטת חדלות הפירעון מקפיאה
26 את הליכי הגבייה של הנושים, אך אם נושה מאתר נכסים נוספים רשאי הוא
27 לפנות לנשיא בית המשפט למסחר בבקשה לחידוש ההליכים בתנאים מסוימים
28 (דבר שלא התקיים בענייננו).
29

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

1 כמו כן ציין כי לפי הדין הצרפתי, במקרה של הסתרת והברחת נכסים מהכינוס
2 המהווה הונאה כלפי הנושים, ניתנת להם זכות להליך אוטונומי נגד החייב
3 מחוץ לכינוס – אך לא פרט אימתי מתקיימים תנאים כאלו, מי קובע זאת,
4 וכיצד וממי מקבלים היתר להליכים אוטונומיים כאלו. בכל מקרה לא הובאו
5 כל ראיות לכך בפני בית משפט קמא.
6 המומחה התייחס (מבלי להכריע בדבר) לאפשרות לראות בחוב הפסוק של
7 המשיבה למערער כחוב אישי, שניתן היה לאוכפו גם בצרפת – אך במסקנתו
8 הסופית קבע, כאמור, שלא ניתן היה לאכוף את פסק החוץ בצרפת.
9
10 .4 ביום 3.4.12, לאחר מתן חוות הדעת ולאחר חקירת הצדדים והגשת סיכומים,
11 נתן בית משפט קמא את פסק דינו, והחליט כי פסק החוץ הוא אכיף.
12 בית משפט קמא דחה את טענות ההתיישנות והשיהוי שהועלו בפניו.
13 לעצם העניין קבע בית משפט קמא, כי יש לאמץ את מסקנת המומחה, שפסק
14 החוץ הוא בר אכיפה בישראל – וזאת לנוכח קביעתו שלפי הדין הצרפתי ניתן
15 לאכוף את הפסק ביחס לנכסים שמחוץ לצרפת והמצויים בישראל, ולנוכח
16 קביעתו שלפי הדין הצרפתי לא תהא זו עבירה על החוק מבחינת הנתבע
17 (המערער) אם פסק החוץ ייאכף בישראל.
18 מכאן הערעור שלפני.

טענות הצדדים בערעור

21
22 .5 המערער העלה שורה של טענות כנגד פסק דינו של בית משפט קמא – הן לעניין
23 העדרו של תצהיר כדין לתמוך בתובענה לאכיפת הפסק; הן לעניין התיישנות
24 ושיהוי; והן לעניין פרשנות הוראת החוק בדבר התנאי של אכיפות פסק החוץ
25 במדינה בה הוא ניתן, ומשמעות חוות דעת המומחה בהקשר הזה.
26 ואולם במהלך הדיון בערעור הסכים ב"כ המערער לצמצם את ערעורו אך ורק
27 לסוגיה האחרונה של פרשנות הוראת החוק וחוות דעת המומחה לעניין אכיפות
28 פסק החוץ במדינה בה הוא ניתן.
29

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

6. המשיבה חלקה על כל טענות המערער, וביקשה לתמוך את פסק הדין של בית משפט קמא מטעמיו.

במיוחד עמד ב"כ המשיבה על חוות דעת המומחה, ועל קביעתו כי ניתן לפי הדין הצרפתי לאכוף את פסק החוץ בישראל, וכי הליכי חדלות הפירעון וההפטר בסיומם לפי הדין הצרפתי אינם מונעים זאת. הוא אף עמד בחצי פה על האפשרות המועלית בחוות הדעת, כי ניתן היה לאכוף את הפסק בצרפת כחוב אישי, אך לא הצליח ליישב זאת עם המסקנה הסופית הסותרת של המומחה ועם העדר כל תשתית ראייתית לדבר.

עוד ביקש ב"כ המשיבה להסתמך על טיעונים נוספים, ולדחות את הערעור בשל נסיבות עובדתיות שנוצרו לאחר פסק דינו של בית משפט קמא – תובענה שהגיש המערער לבית משפט בצרפת לביטול פסק דינו של בית משפט קמא בשל חוסר סמכות, ופסק דין שניתן באותם הליכים ואשר דחה תובענה זו.

יצוין כי ב"כ המשיבה צירף את המסמכים האמורים לתיק המוצגים שלו בערעור שלא-כדין, משום שלא היו בפני בית משפט קמא; אך בעקבות הערתי, ביקש כי אתיר לו להגישם כראיות נוספות בערעור, בהיותן ראיות שנוצרו לאחר מתן פסק הדין, וכי לכן לא היתה אפשרות להביאן בפני בית משפט קמא.

דיון והכרעה

7. בטרם אכנס לגופם של דברים, ראוי להבהיר כי ערעור זה נשמע בפני כדן יחיד לנוכח שוויו של נושא התובענה בעת הגשתה, כמצוות סעיף 37(ב)(9) לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984.

מדובר בתובענה לאכיפת פסק חוץ שהוא פסק כספי, ולכן שוויו של נושא התובענה הוא כשווי החוב הפסוק בעת הגשת התובענה לאכיפה, וראה: רע"א 7551/00 פוקס נ' קצנלבוגן, פ"ד נו(1) 253; וסכום זה עמד על 187,424 ₪, והוא נמוך מהתקרה הסטטוטורית של 300,000 ₪ לעניין מותב דן יחיד בערעור.

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

- 1 ומכאן לעצם הדברים. 8.
- 2 חוק האכיפה נועד להסדיר את כללי האכיפה וכללי ההכרה בפסקי דין זרים.
- 3 אך זאת לראות, כי האכיפה וההכרה אינן אוטומטיות.
- 4 נקודת המוצא היא, כמובן, שהחוק "איננו מתנכר לפסקי דין זרים רק משום
- 5 שהם ניתנו במדינה זרה ... אבל כשם שזכות זרה תוכר רק בהתאם לתנאים
- 6 ידועים, גם פסק דין זר אין לו תוקף בישראל מכוחו הוא, ועל מנת שיהיה לו
- 7 תוקף כלשהו, עליו לעמוד בתנאים" (פסברג, פסקים זרים במשפט הישראלי,
- 8 עמ' 1).
- 9 האכיפה של פסקי חוץ היא, אפוא, אכיפה מותנית; ובית המשפט הישראלי
- 10 הוא זה שבודק את קיומם של התנאים הסטטוטוריים לאכיפה לפי החוק
- 11 הישראלי, בטרם יכריז על פסק החוץ כאכיף.
- 12
- 13 החוק מונה שורה של תנאים לאכיפת פסק חוץ. 9.
- 14 בין התנאים הללו מצוי התנאי הקבוע בסעיף 3(4) לחוק, אשר ביחס אליו,
- 15 לפרשנותו ולתחולתו נחלקו הצדדים בענייננו.
- 16 וזו לשון התנאי: "הפסק הוא בר-ביצוע במדינה בה הוא ניתן".
- 17 עניינו של תנאי זה הוא באכיפתו של פסק החוץ במדינה בה הוא ניתן.
- 18 אך מה תכליתו של תנאי זה, וכיצד יש לפרשו?
- 19
- 20 אם פלוני מבקש לאכוף בישראל פסק דין שניתן בארץ זרה נגד אלמוני – ניתן 10.
- 21 להניח, שאין הוא מצליח לאכוף את הפסק באותה ארץ זרה בה ניתן, ואשר
- 22 באופן טבעי אפשר היה לצפות ששם ינסה לאכוף אותו (בין משום ששם בחר
- 23 לנהל את המשפט, ובין משום ששם נמצא אלמוני הנתבע), וכי לכן הוא פונה
- 24 לישראל, בניסיון לאכוף את הפסק במדינה אחרת מזו אשר בה ניתן.
- 25 לכן ברור, שההיתכנות המעשית והריאלית של האכיפה במדינה הזרה בה ניתן
- 26 הפסק אינה רלוונטית לענייננו, ואינה יכולה להיות תנאי לאכיפה בישראל.
- 27 האכיפות של פסק החוץ במדינה בה ניתן היא, אפוא, "אכיפות משפטית" –
- 28 האם ניתן לאוכפו באותה מדינה מבחינה משפטית, לפי דיני אותה מדינה?
- 29 לעניין זה ראה ה"פ (י-ם) 4052/05 וולס פרגו בנק נ' צימרינג (ניתן 31.12.07
- 30 בביהמ"ש המחוזי בירושלים, כב' השופטת אפעל-גבאי).

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

11. ואולם מהי בדיוק אותה "אכיפות משפטית של פסק החוץ במדינה בה ניתן הפסק"?
- ב"כ המערער טוען, כי מדובר באכיפות של פסק החוץ בטריטוריה בה ניתן לפי דיני אותה מדינה.
- ב"כ המשיבה טוען, כי מדובר באכיפות של פסק החוץ לפי דין מדינת הפורום שנתן אותו, במנותק משאלת האכיפה בטריטוריה של אותה מדינה.
- בית משפט קמא נקט בגישת המשיבה.
- בדרך כלל אין משמעות מעשית להבחנה בין שתי הגישות, ואולם עובדות המקרה שבפנינו ימחישו את השוני ויחדדו את ההבחנה.
- פסק החוץ בענייננו ניתן ע"י בימ"ש צרפתי; המערער (החייב) נעשה לאחר מכן לחדל פרעון; ולפי חו"ד המומחה, הדין הצרפתי קובע שבנסיבות אלו לא ניתן לאכוף את הפסק בצרפת אך ניתן לאכפו במדינות זרות.
- לכן, אם נאמר שדרישת האכיפות בחוק הישראלי מתייחסת לאכיפה בטריטוריה בה ניתן הפסק (צרפת) – אזי אין לאכפו בישראל, משום שאיננו אכיף בצרפת. אך אם נאמר שדרישת האכיפות בחוק הישראלי מתייחסת אך ורק לדין של הפורום הזר (הדין הצרפתי), במנותק משאלת הטריטוריה הצרפתית, במעין "רנבואה" הכולל הפניה לדין הזר לרבות להוראות ההפניה שלו – אזי יש לאכוף את הפסק בישראל, משום שהדין הצרפתי מתיר אכיפה מחוץ לצרפת.
12. כבכל מסע פרשני, נקודת המוצא היא בלשון החוק: "בר-ביצוע **במדינה** בה הוא ניתן".
- ועל פני הדברים מלמדת לשון החוק, שהאכיפות צריכה להיות אכיפות טריטוריאלית במדינת הפורום הזר.
- ההפניה בחוק היא לטריטוריה של האכיפה במדינת הפסק ולא לדין האכיפה באותה מדינה – "במדינה" נאמר ולא "לפי דיני המדינה".
- אמת, ציינתי לעיל כי מדובר באכיפות "משפטית" – אך הכוונה במובחן מאכיפות "מעשית", ולא כמיצוי של דרישת האכיפות בהפניה לדין הזר ובמנותק משאלת הטריטוריה של האכיפה.

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

- 1 ואמנם יש לבחון את האכיפות לפי הדין הזר - אך דבר זה רק נגזר ונובע מכך
2 שהאכיפות של פסק החוץ נדרשת בטריטוריה בה ניתן; וכדי לבדוק אכיפות
3 באותה טריטוריה יש לפנות להוראות הדין של אותה טריטוריה, כי עניינים
4 פרוצדוראליים, ואכיפה בכלל זה, הם לעולם לפי דין הפורום בשל עיקרון
5 האפקטיביות.
- 6 לכן מה שנחפש ונבחן הוא - מה מורה הדין של הפורום הזר בו ניתן הפסק,
7 לעניין אכיפתו של הפסק בתחומים הטריטוריאליים של אותו פורום זר.
8
- 9 13. הדברים אינם נובעים רק מלשונו של החוק אלא גם מתכליתו.
10 מה הטעם לתנאי זה, של אכיפות הפסק במדינת הפסק לפי דיני אותה מדינה?
11 לטעמי ההצדקה היא כפולה.
12 מצד אחד, ניזהר מהתערבות במדיניות הפורום הזר לעניין אכיפת פסקיו שלו,
13 ולא נסכל אותה ע"י אכיפה בישראל כאשר הפורום הזר אינו נכון לאכוף את
14 הפסק.
- 15 מצד שני, ניזהר שלא להפוך את ישראל לפורום אכיפה, ולא "נזמין" לכאן
16 התדיינות של אכיפה בין בעלי דין זרים, כאשר הפורום הזר נותן הפסק אינו
17 מוכן לאוכפו בתחומיו. אם המדינה הזרה אינה רוצה בהליכי אכיפה לגבי
18 פסקיה שלה, מדוע שאנו נישא בנטל ההתדיינות הכרוכה באכיפה כזו?
19 השיקול הראשון הוא שיקול של נימוס בינ"ל כלפי הפורום הזר. השיקול השני
20 הוא שיקול מדיניות של יעילות הפורום הישראלי.
21 אך לפי שני השיקולים, ובמיוחד לפי השני, מה שקובע הוא נכונות הפורום הזר
22 לאכוף את פסקיו **בטריטוריה שלו**.
23
- 24 14. יתרה מכך. דווקא נסיבות תיק זה ידגימו וימחישו במיוחד מדוע יש לאמץ
25 מסקנה זו לעניין הפרשנות הראויה של דרישת האכיפות.
26 כפי שציינתי לעיל, לפי חו"ד המומחה יש לפורום הצרפתי (נותן פסק החוץ)
27 דין מיוחד שחל בנסיבות הענין, ורואה להפריד בין האכיפה של פסה"ד הצרפתי
28 בתחומי צרפת לבין האכיפה שלו מחוץ לצרפת. אך באופן מפתיע, אין זה דין
29 שקובע אכיפה בצרפת והימנעות מאכיפה במדינות זרות, אלא דווקא דין
30 ששולל אכיפה בצרפת אך מתיר אותה במדינות זרות.

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

1 וזאת לראות, כי עניין לנו בחייב לא-סולבנטי, שמטבע הדברים חשוף להליכים
2 רבים מצד נושים רבים, וכשעיקר ההכבדה היא בתחום האכיפה. והנה,
3 הפורום הצרפתי הכיר בבעייתיות הזו, והורה על הקפאת הליכים, דבר שחסך
4 ממנו התדיינות מרובה ועקרה, וריכז הכל בפני כונס או נאמן.
5 אך אם הפורום הצרפתי בחר לשחרר את עצמו מריבוי ההליכים מצד הנושים
6 השונים – מדוע יש להמשיך ולהטיל את הנטל הזה על מדינות זרות? ומדוע
7 שאותן מדינות זרות, וישראל בכללן, יידרשו להליכי אכיפה של פסקי-דין
8 צרפתיים נגד פושט רגל צרפתי, שצרפת אינה מוכנה לאכוף אותם?
9 והרי זהו בדיוק הרציונאל השני עליו עמדתי לעיל, לפיו נכון לו לפורום
10 הישראלי שלא לפתוח את שעריה להתדיינות בעניין אכיפה של פסק חוץ,
11 שהפורום הזר שנתן אותו מתנער מאכיפתו. אין כל סיבה והצדקה להעמיס על
12 מערכת המשפט הישראלית את ההוצאה לפועל של תוצרי מערכת משפטית
13 זרה, שאינה מוכנה לעסוק בכך.
14
15 מסקנתי היא, אפוא, כדלקמן: 15.

16 סעיף 3(4) לחוק האכיפה מתנה את אכיפתו של פסק חוץ בכך שניתן לאכוף
17 אותו **במדינה** בה ניתן לפי דיני אותה מדינה; וככל שדיני המדינה בה ניתן
18 אינם מאפשרים או מתירים את האכיפה **בתחומיה** – אין לאכפו גם בישראל.
19 אשר על כן הדין עם המערער, ומשהדין הצרפתי אינו מתיר את אכיפת פסק
20 החוץ בצרפת, אין גם מקום להכריז על פסק החוץ כאכיף בישראל.
21
22

בשולי הדברים

23
24 16. כפי שציינתי לעיל, המשיבה ביקשה בעת הדיון להתיר לה להביא ראיות
25 נוספות בערעור: תביעה שהגיש המערער בצרפת, ופסק דין שניתן באותה
26 תביעה בצרפת, הכל לאחר ובעקבות ההליך בבית משפט קמא.
27 אף שהדבר התבקש ברגע האחרון, ואף שנעשה נסיון פסול להביא זאת בפני
28 ללא רשות במסגרת תיק מוצגים, הייתי נכון לשקול זאת בכפוף להוצאות, גם
29 אם הדבר היה כרוך בדחיית הדיון למועד נוסף. כך, משום שמדובר בעובדות
30 חדשות שהתרחשו ובאו לעולם אחרי פסק הדין נושא הערעור, ולכן לא היתה

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

1 אפשרות להביאן בפני בית משפט קמא – אך גם זאת רק בתנאי שהיה באותן
2 עובדות כדי להשפיע על התוצאה ולשנותה.
3 אלא שבחנתי את אותן ראיות חדשות, ולא מצאתי בהן כל פוטנציאל לשינוי
4 התוצאה.
5 אכן, המערער תקף בהליכים החדשים בצרפת את סמכותו של בית משפט קמא
6 לדון בתביעת האכיפה, ונדחה. אך גם בהנחה שבית משפט קמא הוא בעל
7 סמכות לדון בתביעת האכיפה, כפי שנפסק שם (וכמובן שזהו הדין, והמערער
8 גם לא טען כאן אחרת), וגם בהנחה שהמערער נקט בצרפת בהליך לא ראוי, כפי
9 שטוען ב"כ המשיבה (ואין לי לחוות דעה בענין זה) - עדיין אין פירושו של דבר
10 שפסק דינו של בית משפט קמא נכון הוא.
11 בית משפט קמא דן בפרשנות שיש לתת להוראת חוק ישראלית – הוראת סעיף
12 3(4) לחוק האכיפה. פרשנותו של בית משפט קמא היתה אחת. פרשנותי שלי
13 אחרת, כמוסבר לעיל.
14 לכן, וכענין של פרשנות חוק ישראלי, סבורני שדין הערעור להתקבל, ואין
15 להליכים בצרפת לענין סמכותו של בית המשפט קמא כל רלבנטיות לענין זה
16 של פרשנות החוק הישראלי.

סוף דבר

17
18
19
20 17. לאור כל האמור לעיל מתקבל הערעור, פסק דינו של בימ"ש קמא מבוטל,
21 והכרזתו של פסק החוץ כאכיף מבוטלת.
22 המשיבה תשלם למערער, לידי ב"כ, תוך 30 יום מהיום, הוצאות ושכ"ט עו"ד
23 בערעור בסך כולל של 5,000 ₪. מיעוט הסכום הוא בשל כך שהמערער לא הגיש
24 עיקרי טיעון במועד, אלא רק אחרי המשיבה ובעקבות בקשתה למחיקת
25 הערעור.
26 המשיבה תשיב למערער, לידי ב"כ, תוך 30 יום מהיום, כל סכומים שגבתה,
27 ככל שגבתה, מכוחו של פסק הדין נושא הערעור (המבוטל בזאת).
28

בית המשפט המחוזי מרכז

ע"א 51367-05-12 וירוס נ' ליבוטון

1 המזכירות תשיב לידי ב"כ המערער את הערבון להוצאות בערעור, וכל ערבון
2 שהופקד, ככל שהופקד, לצורך עיכוב הביצוע, בין במזומן ובין בערבות
3 בנקאית.

4 המזכירות תשלח את העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

5

6 ניתן היום, י"ב חשון תשע"ג, 28 אוקטובר 2012, בהעדר הצדדים.

7

רמי אמיר, שופט

8

9

10

11